

Correctievoorschrift VMBO-BB

2008

tijdvak 1

economie CSE BB

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
  - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
  - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, hoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
  - 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.

- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 43 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen punten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één punt afgetrokken tot een maximum van twee punten voor het geheel van de open vragen.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.

U wilt een microkrediet?

1 maximumscore 2

- terugbetaald/afgelost 1
- rente 1

2 maximumscore 1

	juist	onjuist
Een ondernemer moet een traditionele bank kunnen bewijzen dat hij de lening terug kan betalen.	x	
Voor een lening bij een traditionele bank moet je minimaal € 20.000 per jaar verdienen.		x

Opmerking

Alleen 1 punt toekennen als beide kruisjes juist zijn gezet.

3 A

4 A

5 maximumscore 1

Voorbeeld van een juiste berekening:
(€ 1.250.000 / 100) x 95 = € 1.187.500

6 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord:

- Door de verstrekte microkredieten kan er economische groei optreden 1
- Er worden dan meer behoeften vervuld, waardoor de welvaart stijgt 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Ontwikkelde landen en ontwikkelingslanden

7 maximumscore 2

	juist	onjuist
laag inkomen per hoofd van de bevolking	x	
weinig analfabetisme		x
weinig werkloosheid		x

Indien drie kruisjes juist	2
Indien twee kruisjes juist	1
Indien één of geen kruisje juist	0

8 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist voordeel (één van de volgende):

- Arbeidsmarktproblemen kunnen worden opgelost.
- Er komt een inkomensstroom op gang naar de arme landen.
- Dan krijgen arme mensen ook een kans op meer inkomen.
- Het zijn vaak goedkope arbeidskrachten.

9 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist antwoord:

Door lagere invoerrechten kunnen ontwikkelingslanden beter concurreren en verdienen ze een inkomen (om hun land op te bouwen).

10 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist middel (één van de volgende):

- ontwikkelingshulp
- investeren in ontwikkelingslanden

11 D

12 maximumscore 1

Voorbeeld van een juiste uitleg:

Door beter onderwijs neemt het kennisniveau toe (en zijn mensen beter in staat om efficiënt te werken). Hierdoor stijgt de arbeidsproductiviteit en daarmee de economische groei.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Een eigen zaak

13 D

14 B

15 maximumscore 2

Onderdeel	Kosten/opbrengsten	Totaal
Arbeid 9 uur	€ 45 per uur	€ 405
Hout, lijm etc.	€ 55	€ 55
Overige kosten	€ 40	€ 40
Winst	25% van de totale kosten	€ 125
Totaal		€ 625

Indien drie getallen juist 2
 Indien twee getallen juist 1
 Indien een of geen getal juist 0

16 maximumscore 1

	juist	onjuist
De totale afzet van Thom is 20 stuks.	x	
De totale omzet van Thom is € 13.000	x	

Opmerking

Uitsluitend als beide kruisjes juist zijn geplaatst het punt toekennen.

17 maximumscore 2

Opbrengsten	
100 kasten 'Rustiek' à € 500 per stuk	€ 50.000
50 kasten 'Modern' à € 750 per stuk	€ 37.500
totaal opbrengsten	€ 87.500
kosten	
inkopen hout en andere materialen	€ 37.000
kosten administratiekantoor	€ 5.000
huisvestingskosten	€ 20.000
afschrijvingen	€ 5.000
totaal kosten	€ 67.000
WINST	€ 20.500

Indien drie berekeningen juist 2
 Indien twee berekeningen juist 1
 Indien geen of een berekening juist 0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

18 maximumscore 1

Voorbeelden van juiste argumenten (één van de volgende):

Beter wel beginnen

- Je kunt je eigen tijd indelen.
- Je hebt als ondernemer meer status dan als werkloze.
- Je hebt bevrediging uit het werk.
- In de toekomst kunnen de inkomsten uit het eigen bedrijf toenemen.

Beter niet beginnen

- Je maakt veel uren.
- Je hebt veel verantwoordelijkheid.
- Je loopt grote risico's.
- Je hebt (in het begin vaak) minder inkomsten.

Ik ben een echte Europeaan!

19 maximumscore 1

	juist	onjuist
Er wonen maar weinig mensen in Oost-Europa.		x
De economie van de Oost-Europese landen is minder ver ontwikkeld dan die van de West-Europese landen.	x	

Opmerking

Alleen 1 punt toekennen als beide kruisjes juist zijn gezet.

20 maximumscore 2

	juist	onjuist
Als Bosnië toetreedt tot de EU, kan Bosnië zonder handelsbelemmeringen naar de EU-landen exporteren.	x	
Als Bosnië toetreedt tot de EU zal het, net als andere nieuwe landen die toetreden tot de EU, subsidie krijgen.	x	

Opmerking

per juist gezet kruisje 1 punt.

21 maximumscore 1

Voorbeelden van een juiste oorzaak (één van de volgende):

- Duitsers en Nederlanders willen elkaars producten hebben.
- Met name in de grensstreek kan men makkelijk bij elkaar inkopen doen.
- Duitsers en Nederlanders hebben ongeveer gelijke behoeften.
- Duitsland heeft een groot achterland.
- Duitsland maakt gebruik van de haven van Rotterdam.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

22 C

23 maximumscore 1

	juist	onjuist
Er is tussen Nederland en Italië vrij verkeer van goederen en diensten.	x	
Er is tussen Nederland en Italië vrij verkeer van personen.	x	

Opmerking

Alleen 1 punt toekennen als beide kruisjes juist zijn gezet.

24 maximumscore 1

Voorbeelden van een juiste manier (één van de volgende):

- Door in Bosnië op vakantie te gaan.
- Door in Bosnië te investeren.
- Door in Bosnië te gaan werken.

Het Florence Nightingale Instituut

---

25 C

26 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist antwoord (één van de volgende):

- Door meer publiciteit kan het instituut meer (betalende) bezoekers trekken.
- Door meer publiciteit komt het instituut meer in de publieke belangstelling. Dat kan het instituut aantrekkelijk maken voor subsidiegevers of sponsors.

27 A

28 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist nadeel (één van de volgende):

- Mogelijk ontbreekt het de vrijwilligers aan specifieke kennis.
- Vrijwilligers kunnen er zomaar weer mee ophouden.

29 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist argument:

Subsidiegevers kunnen hun subsidies intrekken. Dan zit het FNI vrijwel zonder inkomsten.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

30 maximumscore 2

	juist	onjuist
Door commerciële activiteiten te organiseren wordt het FNI minder afhankelijk van de subsidies.	x	
Door het aantrekken van sponsors wordt de afhankelijkheid van het FNI minder groot.		x
Geld lenen vermindert de afhankelijkheid van het FNI.		x

Indien drie uitspraken juist	2
Indien twee uitspraken juist	1
Indien geen of één uitspraak juist	0

Nette spijkerbroek?

---

31 maximumscore 1

Voorbeelden van een juiste reden (één van de volgende):

- verschil in inkomen waardoor men zich een duurder kan veroorloven
- voorkeur voor bepaalde kleding omdat men die mooier of modieuzer vindt
- denken een betere kwaliteit te kopen

32 maximumscore 1

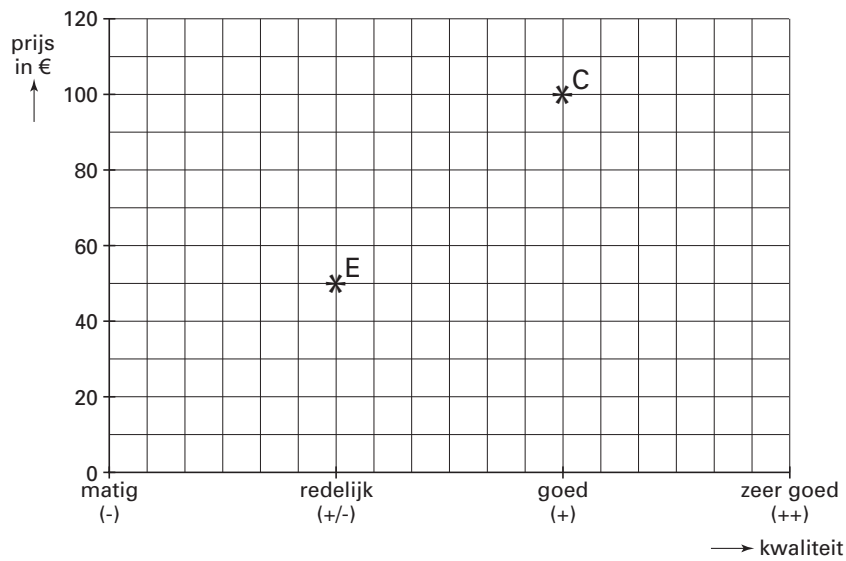
Voorbeelden van een juiste reden (één van de volgende):

- Kuyichi is vrijwel onbekend.
- Andere merken zijn populairder.
- Kuyichi heeft misschien een mindere kwaliteit.

33 B

34 A

35 C

36 maximumscore 1**5 Inzenden scores**

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 4 juni naar Cito.